Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

Nr. 7, זעכצעהנטער יאהרגאנג — פעסט, מיטטוואך יה טבת התרמ"ד. — Pest, den 16. Jänner 1884.

דיעזעס בלאטס ערשיינט
דרייטאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטס
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעליעהר 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעליעהר 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
אבאנאירען
שונד דער פרענזפראנצאזישען-פעסט
בענינגס פיר דעם עסטערייכישען
לרסטען בלאטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואימצער בולוואר נומ' 29
וואהין מאן אויך דיא פרענזפראנצ-
אזישען בלאטער צו זענדען בעליעבט.

איסערונגען דער צייטונגען

איבער דיא אמסטאנד-אבשטיממונג אים אבער-הונגע.

דיא פערווערפונג דעם מיש-עדע-געזעטצעס איז ביא דער צווייטען פערהאנדלונג אים אבער-הונגע בילדעט נאך איממער דען הויפט-בעשפרעכונגס-שטאפפיר אללע פאלטשען צייטונגען דעם אינ- אונד אויסלאנדעס. עס איזט זעלבסטפערשטענדליך, דאס "דיא צייטונג עבען פאן אהרעם איגענען שטאנד-פונקטע" איס דיעזען פאלל בעאורטהיילט. ווייל וואללען נון דאס, וואס דיא הייפט-בלעטער הייר-בער זאגען, הייר קרין צוזאממענפאססען.

דאס רעגיערונגס-בלאטט „געמעזע" שרייבט: „בעקאננטליך וואירדע דאס מיש-עדע-געזעטצען אים אבגעאנדערטען-הונגע מיט אינער זעהר גראסען שטיממונג-מאיאריטעט אנגענאממען. אנדערס עדאך געשאה דיא פערווערפונג דעזעלבען אין דער זאמסטאג-זיטצונג דעס אבגעהונגעס, דא דיעזע פערווערפונג מיט אינער מאיאריטעט פאן נור 9 שטיממען פאר זיך גינג; אונד וואס פיר 9 שטיממען וואהרען דיעזע דענן? עס וואירען קיינע אינגאריישען שטיממען, זאנדערן דיא שטיממען „ענער ע.ס.ט ע ר ר ע י כ י ש ע ן מאגנאטען, דיא זיך אינגעגוטלך אין אינע פראגע, דיא אינע אינגערע אנגעלעגענהייט אונגארנס איזט, ניכט הערשטען הונגיגמישען זאללען; מאן קאנן אלזא הויכאיס ניכט זאגען, דאס דיא מאיאריטעט דער אונגאריש שען מינסטערדער דעס אבער-הונגס דיעזעס דיעזעטץ צו פאללע געבראכט האט; דיא הערען אלזא, וועלכע דען שטרייט דעס פאן דער רעגיערונג אינגעבראכטען געזעטצעס בעזייטיגען, געהערען מיטהין צו קיינער פאלטשען פארטיא אונגארנס, וועהראלס מאן איך ניכט זאגען קאנן, דאס דיא פאלטשען גענגער דער אונגאריש רעגיערונג איבער דיעזע געזעטצ הערשטען; ווייל קאנגען נאך אלל דעם איך ניכט זאגען, דאס דיא אינגאריש רע-גיערונג אהרען גענגערן גענגאנבער אינע גיערע-לאגע ערלישען האבע. וואהל עפפענדעס דיא רעגיערונג שווער דאס ערגעבנים דער אבער-הונ-אבשטיממונג, אבער ניכט זא וויט אים זיך זעלבסט אלס עבען דעראבע, ווייל עס דער רעגיערונג ערגנס וואר; דיעזעס געזעטץ אים אינטערעסס דעס לאנ-דעס זא דורכברינגען. וויא זעהר דאס אינטערעסס דעס לאנדעס דיא אונס-לעבענס-פרעגע דיעזעס גע-זעטצעס ערפאהרען, דאס בעווייזט יא דער אינ-שטאנד, דאס איך דער גראסטע טהייל דער אינסערטס-לינקען אים אבגעאנדערטען-הונגע דע-מעמאל מיט דער רעגיערונג פיר דיעזעס גע-זעטץ שטיממטע; אללין עבען ווייל דיא זאכע זיך זא פערהאלט, זא ליעגט עס איך איך דער הארנ, דאס דיא אבשטיממונג דעס אבער-הונגס איך דיא „שטעללונג דער רעגיערונג" נאך קיינען אינפלוס האבען קאנן. דיא רעגיערונג בריכט ניכט צוריק-צוטרעטען, זאנדערן זא פיר זיך אים אבגעאנדערטע-טען-הונגע אינע זאהל שטארק מאיאריטעט דאס; דאס אבער-הונ-קאנן קיינע רעגיערונג שטרצען. דיעזעס דעכט דאממט דעס אבגעאנדערטען-הונגע אללין צו, אלס אינער קאנפערענץ-אונד וועלכע פאן דער געזאממטען שטיממ-בערעכטיגטען בריגערשאפט דעס לאנדעס צור פע-ר-טרעטונג אנדערער אינטערעססען געזעטצעס גע-וועהלט וואירדע;

זא ווייט „געמעזע". — אין נאנען אנדערעס טא-גע שרייבט נאטיריליך „פעסטער נאפלו", „וועלכעס בלאטט דער געמעינס-לינקען פארטיא געהארט;

דיעזעס בלאטט שרייבט: „דיא אבשטיממונג אים אבער-הונגע איזט פיר טיסא אין שווערע ש ל א ג. דיא מאכט זיינער רעגיערונג איזט גע-ב ר א כ ט ן. ווייל וויסען וואהל, דאס נור דאס אבגעאנדערטע-הונגע אינגעגטלך אינע רעגיערונג שטירצען קאנן. אללין אינע זאלכע אבשטיממונג דעס אבער-הונגס בילדעט איממערהין פיר עדע רעגיע-רונג „ווען איך קינען ווערדלכען, מינדעסטענס דאך איגען מ א ר א ל י ש ע ן שטורין. דיא אבשטיממ-מונג דעס אבער-הונגס האט עבען בעווייזען, וויא ווייניג בעליעבט דיא רעגיערונג טיסא'ס אים לאנדע איזט. דאס אבערהונ הוטעט זיך יא אין דער רע-געל, אינע רעגיערונג צו בעקעמפפען; ווען אבער דאס אבערהונ דעסמאל זיך הונגען יא איפפעסטע, זא בעווייזט דעס עבען, דאס טיסא אים לאנדע אל-לען בארען פערלארען האט; דאס פאלק שטערט דעסמאל איך זיטצ דעס אבער-הונגס, ווייל עבען דאס פאלק דען דרוק דער שלעכטען ווירטהשאפט דער געגענווערטיגען אם מיסטען עמפפינדעט;"

אין צעמלך גלייכעם זינגע איסערט זיך איך דאס בלאטט דער איסערסט לינקען, נעמלך „עדע-טערטעע", „וועלכעס אאנט: „עס איזט ריכטיג, דאס נאך דען פארלעמענטארישען געזעטצען אינע רע-גיערונג דורך דאס אבערהונ ניכט געשטירצט ווער-דען קאנן. אללין דיא פראגע בלייבט: אב דיעזע פינאנציעלע שטעללונגס-נאהמע דער מאגנאטען גע-גען דיא רעגיערונג נור פיר דיעזען אינען גענגע-שטאנד „איא" אדער אבער אב דיא מאגנאטען אאן נון אב דיא רעגיערונג פארטוועהרענד בעקעמפפען „וואללען?" — אזט ל ע ט צ ט ע ר ע ס דער פאלל, דאס זיך דיא מאגנ דיעזער רעגיערונג געגעהלט, דא זיא זיך פיר לאנגע גענגען אינע פערא-יינונג דער מאגנאטען אונד דער קרבסען-פיר'סטען ניכט ווייר בעריפפען קאנגען;"

„פעשטר הערלד" שרייבט: „עעטצ מיס טיסא אונד זיינע פארטיא אים אבגעאדנעטען-הונ-אדרע פפלכט קענגען. אין געזעטץ אבער אינע מיש-עדע צווישען „ווען אונד בריסטען דאס זיינער נאטור נאך דען גגענגדיגען האס דער קאנפפע-באנען הערפארגיפען, דעסהאלב הונגע מיט דיעזעס אנגעשטען געזעטצע; דיא רעגיערונג מאגנ נון אין געזעטץ אבער דיא אללגעמיינע אב-לעמאנטע צווייל-עדע אינבריגגען — אונד זיא ווייר דיא אינטערעסענגע אللער געבילדעטען דער אינגאריש נאציאן פינדען;"

דיא „ווענער בלעטטער" אאנען אים אللגע-מיינען דאסס דאס אינגאריש אבער-הונ אינען „טארטען פינגט אין דער אינגאריש געזעטצגעבונ בילדעט. דיעזעס הונ אין זיינער גגענזעיטיגען צוזאממענזעטצונ דעממט עדען פארטשרטט. מאן ווערדט יא, וויא ווייט זיך דאס גגענען ווערדט פארטשרטט איזט, ווען עס זיך זאגאר דאצו הינרייסען לעסט, עסטערייכישע קאוואליערע נאך אינגארן צו בערייפען, אים דאס פארטשרטשللיכע געזעטצען אבער מיש-עדעהן צו פאللע צו בריגגען. טיסא מיס דאדער פאר אللעס אין געזעטץ אבער דיא „דעפארם", דאס הייסט אבער אינע צוזיקמעסיגערע צוזאמ-מענזעטצונ דעס אבער-הונזעס אינבריגגען. וואס דאס מיש-עדע-געזעטץ בעטרפפט, זא בריכט זיך טיסא אים דעסטען שטירין נכטס צו מאכען, דא נכט אינ ג א ר ן דאסזעלבע צו פאللע גע-בראכט, זאנדערן אינע ע ס ט ע ר ר י כ י ש ע קאוואליערע, „ערדענד דיא אינגאריש נאציאן אין זיטצ טיסא'ס שטערט;

דיעזעס בלאטט שרייבט: „דיא אבשטיממונג אים אבער-הונזע איזט פיר טיסא אין שווערע ש ל א ג. דיא מאכט זיינער רעגיערונג איזט גע-ב ר א כ ט ן. ווייל וויסען וואהל, דאס נור דאס אבגעאנדערטע-הונ אינגעגטלך אינע רעגיערונג שטירצען קאנן. אللין אינע זאלכע אבשטיממונג דעס אבער-הונזעס בילדעט איממערהין פיר עדע רעגיע-רונג „ווען איך קינען ווערדלכען, מינדעסטענס דאך איגען מ א ר א ל י ש ע ן שטורין. דיא אבשטיממ-מונג דעס אבער-הונזעס האט עבען בעווייזען, וויא ווייניג בעליעבט דיא רעגיערונג טיסא'ס אים לאנדע איזט. דאס אבערהונ הוטעט זיך יא אין דער רע-געל, אינע רעגיערונג צו בעקעמפפען; ווען אבער דאס אבערהונ דעסמאל זיך הונגען יא איפפעסטע, זא בעווייזט דעס עבען, דאס טיסא אים לאנדע אל-לען בארען פערלארען האט; דאס פאלק שטערט דעסמאל איך זיטצ דעס אבער-הונגס, ווייל עבען דאס פאלק דען דרוק דער שלעכטען ווירטהשאפט דער געגענווערטיגען אם מיסטען עמפפינדעט;"

אין צעמלך גלייכעם זינגע איסערט זיך איך דאס בלאטט דער איסערסט לינקען, נעמלך „עדע-טערטעע", „וועלכעס אאנט: „עס איזט ריכטיג, דאס נאך דען פארלעמענטארישען געזעטצען אינע רע-גיערונג דורך דאס אבערהונ ניכט געשטירצט ווער-דען קאנן. אللין דיא פראגע בלייבט: אב דיעזע פינאנציעלע שטעללונגס-נאהמע דער מאגנאטען גע-גען דיא רעגיערונג נור פיר דיעזען אינען גגענגע-שטאנד „איא" אדער אבער אב דיא מאגנאטען אאן נון אב דיא רעגיערונג פארטוועהרענד בעקעמפפען „וואללען?" — אזט ל ע ט צ ט ע ר ע ס דער פאלל, דאס זיך דיא טאגע דיעזער רעגיערונג גגעגעהלט, דא זיא זיך פיר לאנגע גגענגען אינע פערא-יינונג דער מאגנאטען אונד דער קרבסען-פיר'סטען ניכט ווייר בעריפפען קאנגען;"

„פעשטר הערלד" שרייבט: „עעטצ מיס טיסא אונד זיינע פארטיא אים אבגעאדנעטען-הונזע אדרע פפלכט קענגען. אין געזעטץ אבער אינע מיש-עדע צווישען „ווען אונד בריסטען דאס זיינער נאטור נאך דען גגענגדיגען האס דער קאנפפע-באנען הערפארגיפען, דעסהאלב הונגע מיט דיעזעס אנגעשטען געזעטצע; דיא רעגיערונג מאגנ נון אין געזעטץ אבער דיא אللגעמיינע אב-לעמאנטע צווייל-עדע אינבריגגען — אונד זיא ווייר דיא אינטערעסענגע אللער געבילדעטען דער אינגאריש נאציאן פינדען;"

דיא „ווענער בלעטטער" אאנען אים אللגע-מיינען דאסס דאס אינגאריש אבער-הונ אינען „טארטען פינגט אין דער אינגאריש געזעטצגעבונ בילדעט. דיעזעס הונ אין זיינער גגענזעיטיגען צוזאממענזעטצונ דעממט עדען פארטשרטט. מאן ווערדט יא, וויא ווייט זיך דאס גגענען ווערדט פארטשרטט איזט, ווען עס זיך זאגאר דאצו הינרייסען לעסט, עסטערייכישע קאוואליערע נאך אינגארן צו בערייפען, אים דאס פארטשרטשللיכע געזעטצען אבער מיש-עדעהן צו פאللע צו בריגגען. טיסא מיס דאדער פאר אللעס אין געזעטץ אבער דיא „דעפארם", דאס הייסט אבער אינע צוזיקמעסיגערע צוזאמ-מענזעטצונ דעס אבער-הונזעס אינבריגגען. וואס דאס מיש-עדע-געזעטץ בעטרפפט, זא בריכט זיך טיסא אים דעסטען שטירין נכטס צו מאכען, דא נכט אינ ג א ר ן דאסזעלבע צו פאللע גע-בראכט, זאנדערן אינע ע ס ט ע ר ר י כ י ש ע קאוואליערע, „ערדענד דיא אינגאריש נאציאן אין זיטצ טיסא'ס שטערט;

פערשיעדענע נייאנקייטען.

* (גלענצענדע גענזונט הייאנג פיר טיסא.) דער מיסטער-פרעזידענט האט אים אבגעאדנעטען-הונזע פארגעסטערן פיר דיא גיערלאנג אים אבער-הונזע אינע גלעצענדע גע-נזונטהאונג ערהאלטען. אם 14-טען דיעזעס בעגאנן געמעלך דיא גענעראל-דעבאטטע אבער דאס באר-שעט פיר 1884. בעקאנגטליך דוירט דיעזע דעבאטע וויאבענלאנג. דיעסמאל יעדאך וואורדע דיא גאנצע גענעראל-דעבאטטע אין 2 שטונדען ערלעדיגט, דא זעלבסט זיטענס דער איסערסט לינקען נכט מעהר אלס צ ו ו י י א רעדנער גגענען דאס באדשעט אויפטראטען. אינע גלגנצענדערע גגענזטהאונג העטטע דער פאן טיסא זעלבסט זיך נכט וויי-שען קאנגען;

* (דער ראטההיסמעל.) זיט לעטצטערער צייט איזט יעדען אבענד דער וועסט-ליכע הימעל נאך דעם אונטערגאנגע דער זאנגע בלוט-ראטה. אבער דיא איריזאכע דיעזער נאטור-ערשיינונג איזט שאן זעהר פיעל גגשריבען אונד גגעמוטהמאסט וואירדען. דאך קאנגטען דיא צייטונגען דאס ריכטיג נכט פינדען, ווייל אהנען דער גע-שמאק פיעלער לעזער אונד דיא פאלטיק דעס הימ-מעלס אונבעקאנגט זינד. — אין לעטצטערער צייט וואורדע געמעלך דער הימעל זיטענס פיעלער מגגשען זעהר פערגאנגלעססיגס, דא ער אבער דען קרעיז נכטס גגבראכט. נכט אינמאל אינען קאמ-מעטען (אינען שווייפ-שטערן), דער דאך זיכער איך קרעיז דייטעט, האט ער איסגעשטעקט. — וואס מיסטע גון דער הימעל טהון? ער מיסטע „עדען אבענד בלוט-ראטה ערשיינען: בלוט-ראטה בעדייטעט קרעיז — אונד דאס ערקענט שאן אנ-טערעססע. עדען אבענד גגגען דיא לייטע הימס, אים זיך דאס אבענד-ראטה אנצוזעהען אונד זיך אין דיא בעריטונג דעזעלבען צו פערטיפען. — יא, פיעלע זעהען זאגאר אין דען ראטהען וואלקען דיא קרעיגערישען באסגאלקען הער- אונד הינ-לויפען, וויא זיא אבער שאן אין דעם עסטערייכישען גגענעראל מאאפי דורך דאס „קעסעל-טרייבען" אין דיא גגגע גגעטריבען ווערדען; נור שאדע, דאס דער הימעל פערגעססען האט, אינע לאנד-כארטע צו פערא-ייגנטליכען, אים דעם זעהר גגעהרטען „עולם" דען קריגגסשיפפלאטען צו פערא-נשוליכען, וויא ווייר ערפאהרען, וואללטע מאן אויך שאן אם הימעל דען קאמעטען אויסשטעקען, נור אבער בעפינדעט זיך הייר אין זעהר פראמער זודע, דער איך דער באריזע איך דאס שטיגען דער וועדטר-אאפיערע שפעקולירט, אונד אהם צו לייבע וואורדע דער קאמעט נכט אויסגעשטעקט. — אין נייטיא דא-בען אאנאר שאן דיא בוריגען אין פאللע דעזעלבע גאטור-ערשיינונג דאס שטייער-צאהللען אינגע-שטעللט, אינדעם זיא אאנגען: „דיא וועלט ווירד אהגעהען באלד צו גרונדע גגהען, וואצו זאللשען ווייר אللזא נאך ווייטער שטייערן צאהللען?

* (אין 93-יעהרינגער פארבע-טערגעשטארבענ.) אום גאלנוץ (וואנ-פרייטאגדטל) ווירד בערכטעט: פאר קורצעס אם דער הערר פאמוטל אפפעللבען אים הא-הען אللטער פאן 93 יאהרען. דערזעللבע וואר ווער-רענד פאللע 54 יאהרע ביא דער דעזוגנגן אי-ראעللישען קולטוס-געמיינדע אللס בעאמטער אנ-גגשטللט. בז אן דיא לעטצטען אינגגבליקע זיינגס לעבענס שאנד ער אין גגמיינדע-דיענסטען

איסערונגען דער צייטונגען

איבער דיא אמסטאנד-אבשטיממונג אים אבער-הונזע.

דיא פערווערפונג דעם מיש-עדע-געזעטצעס איז ביא דער צווייטען פערהאנדלונג אים אבער-הונזע בילדעט נאך איממער דען הויפט-בעשפרעכונגס-שטאפפיר אللע פאלטשען צייטונגען דעם אינ- אונד אויסלאנדעס. עס איזט זעלבסטפערשטענדליך, דאס „דיא צייטונג עבען פאן אהרעם איגענען שטאנד-פונקטע" איס דיעזען פאלל בעאורטהיילט. ווייל וואללען נון דאס, וואס דיא הייפט-בלעטער הייר-בער זאגען, הייר קרין צוזאממענפאססען.

דאס רעגיערונגס-בלאטט „געמעזע" שרייבט: „בעקאנגטליך וואירדע דאס מיש-עדע-געזעטצען אים אבגעאדנעטען-הונזע מיט אינער זעהר גראסען שטיממונג-מאיאריטעט אנגענאממען. אנדערס עדאך געשאה דיא פערווערפונג דעזעלבען אין דער זאמסטאג-זיטצונג דעס אבערהונזעס, דא דיעזע פער-ווערפונג מיט אינער מאיאריטעט פאן נור 9 שטיم-מען פאר זיך גינג; אונד וואס פיר 9 שטיممען וואהרען דיעזע דענן? עס וואירען קיינע אינגאריש-שטיممען, זאנדערן דיא שטיممען „ענער ע.ס.ט ע ר ר ע י כ י ש ע ן מאגנאטען, דיא זיך אינגעגטלך אין אינע פראגע, דיא אינע אינגערע אנגעלעגענהייט אונגארנס איזט, ניכט הערשטען הונגיגמישען זאללען; מאן קאנן אللזא הויכאיס ניכט זאגען, דאס דיא מאיאריטעט דער אונגאריש רע-גיערונג מיטהילדער דעס אבער-הונזעס דיעזעס דיעזעטץ צו פאللע געבראכט האט; דיא הערען אللזא, וועלכע דען שטרייט דעס פאן דער רעגיערונג אינגעבראכטען געזעטצעס בעזייטיגען, געהערען מיטהין צו קיינער פאלטשען פארטיא אונגארנס, וועהראלס מאן איך ניכט זאגען קאנן, דאס דיא פאלטשען גגענגער דער אונגאריש רעגיערונג איבער דיעזע געזעטצ הערשטען; ווייל קאנגען נאך אللל דעם איך ניכט זאגען, דאס דיא אינגאריש רע-גיערונג אהרען גגענגערן גגגנאנבער אינע גיערע-לאגע ערלישען האבע. וואהל עפפענדעס דיא רעגיערונג שווער דאס ערגעבנים דער אבער-הונ-אבשטיממונג, אבער ניכט זא וויט אים זיך זעלבסט אלס עבען דעראבע, ווייל עס דער רעגיערונג ערנסט וואר; דיעזעס געזעטצען אים אינטערעסס דעס לאנ-דעס זא דורכברינגען. וויא זעהר דאס אינטערעסס דעס לאנדעס דיא אונס-לעבענס-פרעגע דיעזעס גע-זעטצעס ערפאהרען, דאס בעווייזט יא דער אינ-שטאנד, דאס איך דער גראסטע טהייל דער אינסערטס-לינקען אים אבגעאדנעטען-הונזע דע-מעמאל מיט דער רעגיערונג פיר דיעזעס גע-זעטץ שטיממטע; אللין עבען ווייל דיא זאכע זיך זא פערהאלט, זא לייגט עס איך איך דער הארנ, דאס דיא אבשטיממונג דעס אבער-הונזעס איך דיא „שטעللונג דער רעגיערונג" נאך קיינען אינפלוס האבען קאנן. דיא רעגיערונג בריכט נכט צוריק-צוטרעטען, זאנדערן זא פיר זיך אים אבגעאדנעטע-טען-הונזע אינע זאהל שטארק מאיאריטעט דאס; דאס אבער-הונ-קאנן קיינע רעגיערונג שטרצען. דיעזעס דעכט דאממט דעס אבגעאדנעטען-הונזע אللין צו, אלס אינער קאנפערענץ-אונד וועלכע פאן דער געזאממטען שטיممב-בערעכטיגטען בריגערשאפט דעס לאנדעס צור פער-טרעטונג אנדערער אינטערעססען געזעטצעס גגע-וועהלט וואירדע;

זא ווייט „געמעזע". — אין נאנען אנדערעס טא-גע שרייבט נאטיריליך „פעשטר נאפלו", „וועלכעס בלאטט דער געמעינס-לינקען פארטיא געהארט;

זיינען מאָדערע ערקאַנגטע. איין געוויסער הויפּטער וואָרדע עבענגאַללס פּערדאַפּסטע, דער אין גע־מינשאַפט מיט פאַנגראַן דיעזען דרבמאָרד פּער־איבט האט. פאַנגראַן איזט אין בעקאַנגטער פּער־ברעכער, דער זיינעם מערדער אין אינגאַרן עגט־פלאַהען איזט אונד נאָך זיינען גינג. אים דאָרט זיינע פּערברעכערישען טהאטען פאָרטזוטעטען. איך אים איזאָלאַרע זאָלל דיעזער מאָרדער מערדערע פּערברעכען פּעראיבט האבען. — עס איזט האָפּפּ־גינג פאָרהאנדען, דאס איזערט געבסט זיינעס צייט־טען שוויער פּערלעגעטען מערדע אם לעבען בלייבט. דאס ערמאָרדעטע 10 יעהריגע קינד, נאמענס רו־דאָלף, וואָרידע געפּסטערן אונטער גראָסער טהייל־נאהמע דער זיינער בעפאַלקערונג בעערדיגט. דיא אינגלקלכע מוטטער, פרוא איזערט, איזט דעם וואהנונגע נאהע. אין גאנץ זיינן הערשט איינע טעפּע אפּפּעגינג.

* (דיא קראַנ־פּרינצעסין ערקראַנקט.) וואָ איס זיינן טעלעגראַפּירט ווידד, איזט דיא קראַנפּרינצעסין שטעפאַניע זייט איינינען טאגען אינוואָהל, דאָך איזט דיא קראַנקהייט אונבע־דענקלך. דיא קראַנ־פּרינצעסין האט נעמלך דיא זאָגענאַנגטען שאַפּ־בלאַטטערן בעקאָמען, וועלכע בעקאַנגטלך אלסבאלד צו שווינדען פּפלעגען, אהנע דיא מינדעסטען שפּורען אם געזוכטע צוריקצולאַסען.

* (דער שלוטטענשוטרען דעס רוסישען קאַיזערס) וואר דענאָך קיין איינאָבער, צופעללינער שלוטטען־שווירין. וואָ איס פּעטערסבורג טעלעגראַפּירט ווידד, איזט עבען איינע גיהלוטטען דענערוכטעט וואָרדען, וועל־כע דאס קונגטשוק געמאכט האטטע. דאס דיא פּפּעדדע שוא וואָרדען אונד זיינע מאיעסטעט איס דעם שלוטטען נעשלוידערט וואָרדע!

נייעסטעס.

עיקלעריונג דער איסאַדראַקסען ראַבבינער.

הער לעאָפּאָלד לוטשטיק, אבער־ראַבבינער צו אבו־מאנטר, פּערפּפּפּענטלוכט אים הוטטען „פּעשטי נאָאלוי“ אייגע ערקלעריונג, אין דער איינאַנד אנ־דערס הוטטט: „איס דער שלום־רעדע דעם מוינסטער־פּרעזידענטען אין דער זאמסטאג־וטשענג דעם אבער־הויעס נעהט הין־פּאָר, דאס דיא ראַבבינער גענען דאס צוטשאנדע־קאָמטען דיעזעס מיט־עהע־נעזעטצעס נאָאר־בוטטעט העטטען. איך וויל מיך אבער דיעזעס גענעטען ניכט אוטטשער איוטטפּרעכען, דאָך זאָפּיעל מוס איך אם אינטערעסטע דער יאהר־הוט קאָנטטאטירען, דאס דיא ארט ראַבבינער נאָר דיעזער רוכטונג ניכטס גטראָן. וואָ האבען וואָהל דיעזער מאנע בעצוגלך מאנכער וויכטיגער פּונקטע הער וטטענגען אבגעראַלטען, דאָך קאָם דאס מיט־עהע־נעזעטען נאָר ניכט צור שפּראַכע. דאָגולבע בעריהרט וא נאָר ניכט דיא ארטראַדאָקטע יודען־הוט, דענן וויר האבען קיינען גרוגד, דענענגען צו־ריקצוראַלטען, דער איס דער ארטראַדאָקטע איס, טרעטען וויל!“ — זאָ וויט דיא ערקלערונג. ווער ערָאַטטען דיעזע ערקלערונג פּיר איטערטס דרינ־גענד. ווער האבען וא שאָן אין איינער פּרוהערען נוממער, נאָך בעפּאָר דער מוינסטער־פּרעזידענט גגעשפּראָבען, דאדוריך אויפמערקזאם געמאכט, דאס דיא דאנק־אדרעסען זוטענס דער ארטהאַראָקטען יודען אן דאס אבער־הויז אויך דיא רעגיערונג איינען אנגעגטטענען איינדרוק מאכטן דורפּטע. ווערדענד עס הוטטע געוויס ניכט אן דער צייט ווערע, דאס דיא ארטהאַראָקטען גגענען דיא רעגיערונג ארבוטטען. אללענפאַללס דורפּטע דיעזע ערקלערונג דער ראַב־בינער מאנכעס וויערער גוט מאכען. שארע נור, דאס דיעזעלבע ניכט אין דען רעגיערונגס־בלעטטערן „גגעמעלדט“ אונד „פּעטטער לאָאד“ ערשיעגען איזט; דאָך פּעללוכט קאָממט דיעזעלבע געבסטענס אויך אין דיעזען בלעטטערן!

געשעפּטסבערוכט.

פּעסטער פּרייז.

קאָרן (נייא) 7.50 — 7.85 גולד.

נעיס טע, פּוטטער־וואָאַרע —7.35 גולד. מאָלצ־וואָאַרע 7.75—8.50 גולד.

האַפּער (נייא) 8.0 —7.10 גולד.

קוקורוץ 6.75 גולד.

רעפּס פּער איינטס־מעטטמכער 1884 צו 14.25 — 14.50 גולד.

מעהלים ווייזע (פּער 100 קילאָגראַם אאמטס זאַק, פּרייא אָהנע פּאַקטס): נו 0 : 18 גולד. 80 קר. . נו 1 : 18 גולד. 20 קר., נו 2 : 17 גول. 60 קר., נו 3 : 17 גולד — קר. נו 4 : 16 גולד — קר. נו 5 : 15 גולד 20 קר. נו 6 : 14 גولד. 20 קר. נו 7 : 13 גולד 20 קר. נו 8 : 12 גولד. 30 קר. נו 9½ : 10 גולד. 60 קר. נו 8¾ : 8 גولד. 60 קר. פּינע קלייע 4.70 גולד. נראָבע קלייע 4.80 גולד.

הילזענפרוכטע: ערבסען אונגאַרישע 9.50—11 גول. לינזען 12—18 גول. פּיאָלען גראָבע ווייסע 9.50—10 גول. צוויבעל־אָפּזען 11 — 12 גول. האָרע ווייזע 7.50 גول. ווייזע בוינען 11.50—12 גول. מאָהן גרויער 27 גולד. בלויע־30—31 גולד. קומעל 24 גולד. האנפזאמען גول. ווייזע ערבען 7.50—8.25 גולד. (אללעס פּער 100 קילאָ).

שפּייזעטרוכט: גייע מעטפּאָדע, אים קלייגען —70, אים גראָסען 29.50 גולד. אלטע מעטפּאָדע 33 — 33.25 גول. אללעס פּער 100 לוטער פּערצענט.

צוועטשקען: באָסניער אין זאַק 16.20 — 19.86 גולד.

צוועטשקען גגאנזען (לעקוויאַר) 20 — 22 גول.

האָנינג: נעלטשעטער 37 גולד.

וואַכס: אונגעריער צו 137—140 גולד.

צוקער: ראַפּפּינאַדע 43.50—44.75 גולד. מעלאַסע 42—43 גולד. וויינפּעל־צוקער 48.50 גולד.

קנאָפּלען: אונגאַרישע פּרימא — 16. גולד.

קלעוואַטן: אונגאַרישע 60 גולד.

אַטרהקלעע 63—66 גולד.

יכאַל צו 45. גולד. פּערפּעצ.

יעפּכוכען 6.50 גולד.

אונשלים (חלב) 51.50—51. גולד.

פּעטראָלעום 27.50—29.25 גולד

שאָפּ־פּעלל: אין פּאָרעיר וואָכע וואָרע: 12000 שטיק פּרישערעער נאַפּטגען פּערקויפט. אונד צוואָר: דייטשייאַללעע 2.80 – 3.20 גולד, באַטשקע אונד באַנאַטע 2.60—3.50 גول. פּער פּאָאר. — פּערבישע 135—145 גולד. — טרקיטע, מאַצאַראַנישע אונד באָסניטע 40—43 גולד. פּער 56 קילאָ. (אללעס פּער 2 פּערצענט יאָאַנאַס)

ראַמפּפּעללע: קראָאַטישע לייטע 90—95 מר. שוועריע 115—120 גולד. דייטשייאַללעע 40 — 50 גולד. (אללעס פּער 102 שטיק).

קיטצפּעללע: שווערע 130 גולד — לייכ־טע צו 70—75 גולד. פּער 100 שטיק.

נאָכפּעללע באַנאַטער צו 134 גולד

הייזע: פּער 100 קילאָ, טראָקענע אונגאַרישע אָכסען־הייזע — קילאָ צו 110—112 גולד. — דעטטאָ קוה־הייזע — קילאָ 105—108 גולדען פּער פּאָאר. — ראָסהייזע 12.50 — 14. גולדען. קאַלב־פּעללען אָהנע קאָפּפּע 220—225 גולד, מיט קאָפּפּען.

לעדער: נעאָפּטעס פּפּרוטלעדער פּאָן 24—26 קי 168 172 גולד. אינוואַל פּרעיזטע טעצען פּאָן 10—14 קילאָ 164—166 גולד. שווייאַל פּרעיזטע טעצען 17—18 קילאָ צו 162—164 גולד. אונד דייטשאַל פּרעיזטע טעצען 19 22 קילאָ 166—168 גולד. — אָכסענלעדער: קוה־הייזע נעטערבטע 5 — 6 קילאָ 225—245 גول. נעטאָזענע 5—6 קילאָ 215—230 גולד.

קאַלבפּעללע: נעטערבטע 6—8 קילאָ 365—385 גולד. בייזע 9—11 קילאָ 445—465 גולד.

ווייזענ־פּרייזע.

ווייזען: פּעקויפט וואָרדען 20000 מעטערצענטנער אונגאַרישע ווייזען 77—82 קילאָ —10.—10.65 גולד פּער מעטערצענטנער.

קאָרן, אונגאַרישע 69—72 קילאָ 8.25—8.45 גולד פּער מעטער.

נעיסטע: כראָאַטישע 60—64 קילאָ 8.60—11. גולדען.

האַפּער אונגאַרישע 7.25 — 7.35 גולדען פּער מעטער־צענטנער.

קוקורוץ 6.80—7. גולדען —

ווייזענמעהל: נו 0 : 19.75—20.75 גולד נו 1 : 19.25—19.75 גולד. נו 2 : 17.25—18.25 גולדען. נו 3 : 16.50—17.50 גول. אללעס פּער מעטצער.

קאָרנמעהל נו 1 : 14.75—15.75 גולדען נו 2 : 12.25—13.25 גולד פּער מעטצער.

שפּייזעמעהל —31.—31.25 גולדען פּער 10000 דיטטער־פּערצענט.

ריבאַ 42.50—42.75 גולדען פּער 100 קילאָ

ראָאַטטאַ־פּעדזענ פּאָם 12. יעננער 1884.

ווייען	19	74	38	19	67
נראָגן	62	16	41	68	74
טעמעשוואַר	66	90	5	17	14

פּעראַנטוואָרטליכער רעדאַקטעור: מאָר בריז רייז.

פּרוכט- אונד מעהל-פּרייז-טאַבעללע.

ווייזען (נייע)	קוואַלטעט פּר הקטאָליטער	פּער 100 קילאָגראַם
נאָאר־אונגאַרישער	75	
„	76	
„	77	9.05 — 9.10
„	78	9.10 — 9.15
„	79	9.20 — 9.25
„	80	9.30 9.35
„	81	9.40 — 9.45
פּעסטער־באָרען	75	
„	76	
„	77	9.30 — 9.25
„	78	9.40 9.45
„	79	9.50 — 9.55
„	80	9.65 — 9.70
„	81	9.75 — 9.80
מחיים	75	
„	76	
„	77	9.40 — 9.45
„	78	9.50 — 9.55
„	79	9.60 — 9.65
„	80	9.70 — 9.75
„	81	9 0 — 9.85
וויסעגוראער	76	
„	77	9.30 — 9.35
„	78	9.40 9.45
„	79	9.50 9.55
„	80	9.65 — 9.7
„	81	9.75 — 9.80

פּריסטע	קוואַלטעט פּר הקטאָליטער	פּער 100 קילאָגראַם
קאָרן	70 —	7.70 — 8
נעיסטע מאַלץ	62	— —
פּוטטער	62	7.40 — 7.50
האַפּער	40	6.85 — 7.10
קוקורוץ באָנאַטער	75	6.65 — 6.70
אונגעריע	73	6.65 — 6.75
הייזע	—	6.90 — 7.30

וויזען	פּער הערבסט פּרייז־אָהנע		— —
	„		9.68
	„		—
קוקורוץ	„		6.69
נעיסטע	„		—
האַפּער	„		7.13
	„		—
	„		—
רעפּס	„		—

זאַכ־מעהל	קי. מר.
נומער 0	18.80
„ 1	18.20
„ 2	17.60
„ 3	17 —
„ 4	16 —
„ 5	15.20
„ 6	14.20
„ 7	13.80
„ 8	12.30
„ 9½	11.00
שפּרינגטום: אלטע מעטפּאָדע פּעטטפּעק	33.50
„ נייע „ פּאַשאַפּפּע	31 —

קורז-טאַבעללע פּאָם 12. יעננער

געלד-קורז	קי.	מר.
וולנער-אשיא	100	
רוקשען	5	71
פּפּעניג-אונגאַרישעס 8 גולדען נאָלד.		
שטק (20 פראַנקס)	9	60
נאָאַטאַראַר	9	59
דייטשע ריכסבאַנקנאָטען	59	33
20 מאַרק-שטיק	11	85
פּאַפּיר-רובעל	1	17
לאָזע.		
1854-ער 4-פּרעצענטיגע שאָאַטס-לאָזע	122	50
1860-ער „ נאָאַטע	136	50
דעטטע-לאָזע	143	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	168	50
דעטטע „ 50 „	67	50
האָאַס רוטענטייטע	147	25
פּרעטקלאָזע	19	25
קרעדיט-לאָזע	170	25
קלאַר-לאָזע צו 40 גולדען	73	25
אונגאַרישע פּפּפּפּפּ-פּאַרטיע-לאָזע.	110	
אונגאַרישע לאָזע צו 10 גולדען	119	50
בלוטקרויץ לאָזע	18	—
ראָאַטהלאָזע לאָזע „ 20 „	17	—
אַפּנער לאָזע „ 40 „	38	50
מאַרס לאָזע „ 40 „	6	—
וויאַלאָס לאָזע „ 10 „	20	—
מאַרס לאָזע „ 10 „	5	—
וואַלסטיינער לאָזע „ 20 „	22	—
פּפּ.-לאָזאַאַס לאָזע „ 40 „	19	—

ראָזע.	קי.	מר.
פּאַפּאַלוס לאָזע „ 20 גולד.	—	23
פּרוטעסטער לאָזע „ 100 „	—	126
דעטטע „ 50 „	—	64
וואַלדשטיין־לאָזע „ 20 „	27	75
וויינטרויבע „ 20 „	—	37
אונגאַרישע פּרעטטלאָזע צו 100 גולד.	—	113
פּרוטעסטאַנטישע לאָזע	111	20
וויינקראַנץ.	123	90
ווייטר-פּאַפּיערע		
אונגאַרישע פּאַלוטענפּאַפּיער 6%	123	90
דעטטע „ צו 4%	88	95
אונגאַרישע פּאַפּיער־רענטע	86	85
אונגאַרישע גרונטענטלאַסטונגען	100	25
אונגאַרישע באַנאַטער	99	25
דענענבערגישע	98	40
באַנאַטער	98	80
טיסאַער	—	97
אונגאַרישע אייזענבאַהן־אַקטיען	—	140
וויינבערגער־אַדאַמס־אַקטיען	97	50
פּפּאַנוטשיגע דער אונגאַרישען באַנק.	—	100
בלאָקס צו 5 אונגאַרישע פּרעצענט		
דער אונגאַרישען דיסאָנטענגען באַנק צו 5½ פּרעצענט.	100	50
דער אונגאַרישען אַלגעמיינען באַנק.	—	100
בלאָקס־אַקטיען צו 5½ פּרעצענט	—	97
„ באַנק־אַקטיען	—	147

Eigenthümer und verantwortlicher Redakteur: M. REIS.

Budapest, 1884. Druck, v Moritz Burian Waitznerboulevard.

דאטהען פלעקען, דיא איף אין אינגערעס ליידען שליעסען לאססען. — דער דריטטע פערברעכער, קארל שלאססארעק, איזט איינע שלאנקע האגערע געשטאלט. זיין אויסדרוקלאזעס געזיכט פעררעטה דורכאוים ניכטס. דאס ער צו דען ראפפינירטעסטען פערברעכערן געהערט. עס איזט נאהעצו צוויי-פעללאז, דאס הונא שענק נאך פאר צוויי יאהרען אין איינעם וואלדע איינען געוויססען בויער בע-טייבטע אונד בערויבטע. — דיא געליעבטע דעס שענק, יאזעפינע עדער, ווארדע עבענפאללס פערהאפטעט. — דורך פריוויללינע אנצייגען קאם מאן פערברעכען אויף דיא שפור אונד ווארדען ווייטערע מיטשולדיגע ענטדעקט. אונטער דען לעטצטער צייט אין וויען שטאטטגעפונדענען בלוטטאהטען בעפינדעט זיך אויך דער אן איינער ווירטשאפטערין אין פינפהויז, פרויא דיעוואלד, פעראיבטער מארד. ערנסטען אנהאלטס-פונקטען צופאלגע דירפטע אויך דיעזער געוואלטאקט פאן דער מארדערבאנדע שענק-שלאססארק פעראיבט וואָרדען זיין. דיא פאליציא האט איהרע ערהעבונג אויף פאלגענדען פאלל אויסגעדעהנט: אים יאהרע 1869 ווארדע אים פאלקסגארטען אין „פאלע" פערהאפטעט, דער איינעס געפלאנטען גראסען איינברוכעס בעשולדיגט ווארדע; ער האטטע מיט דעם שטובענמעדכען איינעס גענעראלס אין פערהעלטניס אנגעקניפפט. בייא דער צוזאממענקונפט אים פאלקס-גארטען וואללטע ער דעם מעדכען, דעססען הערשאפט פערדייזט וואר, דען וואהנונגס-שליססעל אבשוואצען, דאך דער צופאלל פערהינדערטע דאס פארהאבען. דער ריכטיגע נאמע דעם פאלען, וועלכער נאך קורצער אונטערזובונגס-האפט ענטלאססען ווארדע, קאננטע דאס געריכט ניכט ערפארשען. נונמעהר איזט ערוויעזען, דאס שענק צו דיעזער צייט מיט פאלשעם פאלנישער נאציאנאלקליידונג טרוג. דיא ווערטהפאללע פערלען, וועלכע זיך נאך גלייבווירדיגען אנגאבען אים פאריגען זאממער אים בעזיטצע שענקס בעפאנד, זאווייא אנדערע דאמען-טאאילעטטע-געגענשטענדע, דיא זיכערליך ניכט צו דעם טאאילעטטע-לוקסוס דער געמארדעטען „ברייטע" צעהלען, ראססען בעפירכטען, דאס דיא זונדערייהע דיעזעס מארד-געזעללען אונד זיינער העלפערסהעלפער נאך לאנגע ניכט אבגעשלאססען זייא. היגגען איזט פעסטגעשטעללט, דאס דיא בעפירכטונג, דאס פערשיעדענע שטובענמעדכען פערענצי וועלכע גלייכפאללס אין אפפער דער פריען-מארדער, גאנין אונבעגריבנדעט געוועזען. דאס מעדכען ווארדע גענעליך געסטערן אייפגעפונדען.

— דאס פארגעסטריגע פערהאר מיט שלאססארעק האט דיא געוויסהייט פערשאפפט, דאס מיט הונא שענק, קארל שענק אונד שלאססארעק נאך איין פירטער מאנן אים בונדע זייא אונד עס לענקטע זיך דער פערדאכט דער מיטשולד געגען דען געליעבטען איינער פערוואנדטען דעס פערהאפטעטען שלאססארעק. דיא פערהאפטונג דעס פירטען מיטשולדיגען דירפטע נאך היינטע ערפאלגען. קארל שענק אונד שלאססארעק דירפטען קיים נאך לאנגע לעבען. דא ערסטערער „לונגען-קראנק" אונד דער צווייטע אין „טיפוס" ליעגט.

* (אנטי-סעמיטיסמוס אים אבגעארדנעטען-הויזע.) וויא וויר בערייטס געמעלדעט, האבען זיך אם 14-טען דיעזעס בייא דער גענעראל-דעבאטע איבער דאס באדשעט בלאס צווייא רעדנער פארמערקען לאססען. עס ווארען דיעס דיא אייסערסט לינקען מאטשארי אונד גרובער. מאטשארי זאגטע: „דיא אונזיניגען אנטי-סעמיטען גלויבען, דאס דיא יודען אן אללעם אונגליקע דעס לאנדעס שולד האבען. דאס איזט דומם. ניכט דיא יודען האבען דאס לאנד אינס אונגליק געשטירצט, זאנדערן דער 1867-ער אויסגלייך אונד דיא געגענווערטיגע רעגיערונג!" — דא ערהאב זיך אבער דער צווייטע רעדנער, גרובער, אונד זאגטע: „ניכט דאך! נעבסט דעם 1867-ער אויסגלייך אונד דער געגענווערטיגען רעגיערונג זינד עס פארציגליך דיא יודען, וועלכע אונגארן אן דען ראנד דעס אונטערגאנגעס געבראכט. פאם יידישען דארפס-ווירטהזיזער ביז צו דען צאהלרייכען יידישען אדוואקאטען אין דער הויפטשטאדט ארבייטען אללע יודען אן דעם אונטערגאנגע דעס פאטערלאנדעס! דיא „יודען-פראגע" מוס דאהער געלאזט ווערדען, ווענן וויר נאך רעטטונג פינדען זאללען!" — דאס דיא אנטי-סעמיטען דיעזער רעדע בייפאלל צאללטען, איזט זעלבסטפערשטענדליך. — אנגעזיכטס זאלכער קונדגעבונגען אים פארלאמענטע זאללטען דיא יודען ענדליך דאך איהרע אינגערען שטרייטיגקייטען אויפגעבען! יעטצט הייסט עס פיר אונס יודען: „פעסט צוזאממענהאלטען, דען נור אין דער איינהייט ליעגט דיא קראפט!

איינע אינטערעססאנטע באלל-געשיכטע.

בעקאננטליך בעגיננען בייא דען כריסטען נאך ווייהנאכטען אונד ניי-יאהר דיא „פאשינגס-אבענדע", אן דענען אונטערהאלטונגען מיט מוזיק אונד טאנין פעראנשטאלטעט ווערדען. היער אין בודאפעסט גיבט עס אין איינעם גראססארטיגעס געביידע דאצו, דאס מאן „רעדוט" נעננט, אונד דיא פראכטפאללען זאללע אין דיעזער „רעדוט" זינד יעטצט יעדען אבענד מיט געפוטצטען מענשען אונד דאמען פאלל געפראפפט.

נון איזט עס אויך איינעם היעזיגען באראנער, נאמענס משה חיים ליב זילבערשטיין, איינגעפאללען, זאממט זיינער יונגען פרויא, דיא זעהר גוט פראנצאזיש וייס, דיא „רעדוט" צו בעזוכען אונד דא דען מאסקען-באלל מיטצומאכען. ער פערשטעללטע זיך פיר איינען יעגער אונד זיא פיר איינע ציגיינערין.

וויא זיך דיעזע דא אונטערהאלטען, וויססען וויר ניכט; וויר וויססען נור זאפיעל, דאס מאן זיך היער גרינדליך לאנגווייליען קאנן, דיא מענשען, דיא היער פערשטעללט אונד מאסקירט, זינד יא איינאנדער זא פרעמד, דאס זיא איינאנדער אויף דער גאססע בייא העלל-ליכטעם טאגע ניכט ערקעננען ווירדען, דאס פערשטעללען אונד דאס ערקעננען האבען אלזא היער גאר קיין אינטערעססע. אונד דאך הארט מאן דא פארטווערענד איין געקוויטש: „שאנע מאסקע! איך קעננע דיך!" נאטירליך מיט פערשטעללטער שטיממע, זא דאס מאן דא גלויבט, אונטער לויטער אפפען הערומצוגעהען.

איינען טאג נאך יענעם באלל-אבענד שטאנד אים „פעסטער לאיד" פאלגענדע אנצייגע: „יענע דאמע, וועלכע געסטערן נאכט אין דער „רעדוט", אין דער פירטען לאשע רעכטס, אלס ציגיינערין מאסקירט, נעבען איינעם שווארצען הערען געזעססען, ווירד ערזוכט, וועגען נעהערער אנקניפפונג איינער עהרבארען בעקאנטשאפט איהרע נעהערע אדרעססע אנצוגעבען. — שרייבער דיעזעס איזט פאן דען ראאבען-שווארצען איינען, פאן דער אלבאסטארנען ביסטע דיעזער דאמע זא ענטציקט, דאס ער דיא מינוטע קיים ערווארטען קאנן, אין וועלכער ער דיעזעס ענטציקענדען אנבליקעס טהיילהאפטיג ווערדען קאננטע. דיא שאנען הענדע זינד וויא פאן עכטעם קאראריש מארמאר געמייסעלט." —

דיעזע אנגאנצע בעקאם אויך משה חיים ליב זילבערשטיין צו געזיכט. ער ווארדע ביינאהע פאר ליעבעס-ענטציקונג וואהנזיניג, איינע אלבאסטארנע ביסטע בייא איינער פרויא האט ער ניע געזעהען, אונד ערסט דיא סאממט-גלאטטען הענדע אויס קאראריש מארמאר האט ער ניע בייא איינער פרויא געפיהלט. ער זוכטע זאפארט זיינען פריינד משה ראזענבערג אויף אונד זאגטע: „ברודער! דיא מיזט מיר צו דיעזער דאמע פערהעלפען!"

משה, דער זיך ווירקליך אין דער נאבלען דאמען-וועלט היער איינגעוואהנליכען בעליעבטהייט ערפרייט, לאכטע איהן אויס, אינדעם ער איהם זאגטע: „גלייבע מיר, דאס איזט איין שווינדעל! דאס ווירד איינע געמיעטהען פאם שפאססמאכנס-פלאטין זיין, דערען הענדע פאן שמאלץ ריעכען ווערדען. געהע נאך הין, ניממ דיא הענדע דיינער פרויא אין דיא האנד; זיא פיהלען זיך עבענפאללס סאממט-וייך

אונד צוואנג זיך, הייטע אן דיא קאראשי'ס ניכט מעהר צו ערינגערן. —

צום טייפעל אויך, וועננ הייניך דאָרט איינער איין יעגט אדער אויך נור איינער איינע טיעפע ליידענשאפט געלטענד צו מאכען העטטע, זא בריכטע ער'ס נור צו זאגען! אבער וועגן ער זעלבער ישווינג, דאנן וואסטע לאיש עבען ניכטס אונד פאלגטע זיינעם הערצען.

אונד וויא ער איהם פאלגטע! נאך רעגעלמעסיגער אלס הייניך, דער מיטאונטער אן דאס בעטט איינעס שווערקראנקען געבאנגט וואר, בראכטע לאיש דיא בייידען שטונדען פעראבערעדען אבענדע בייא דען קאראשי'ס צו, אונד אפט נענג האטטע ער איינע ווילטיגע אנגעלעגענהייט צו בעשטעללען, „מהעאטער-בילעטטע" צו בעזארגען, איין בוך צו ברינגען, זא דאס ער באלד הייפיגער אים הויזע אייס- אונד איינגינג, אלס זיין פריינד. הייניך וואר שטארק גענוג, זיך'ס ניכט מערקען צו לאססען, וויא זעהר ער אונטער דעם גליקע זיינעס פריינדעס ליטט; אבער פאן טאג צו טאג צאג ער זיך מעהר אויף זיך זעלבסט צוריק, מיט דען פריינד, דער יא אויך דורך זיינע ניעען קאמעראדען פיעל אין אנשפרוך גענאממען ווארדע, אונד וועלע פאן דען קאראשי'ס וויעדער נאכין פארטגעבליעבען, ווענן ער נור זא באלד איינען שיקליכען פארוואנד געפונדען העטטע.

דער אלטע פלאן, זיינע שטודיען-רייזען וויעדער אויפצונעהמען אונד אין פערבינדונג מיט בעפריינדעטען ענגלענדערן נאך אפריקא, אן דען הערד דער פורכטבארען קאלערא, צו וואנדערן, ווארדע שטערקער הערצענס וויעדער ערוואגען. אלס ער בייא דען קאראשי'ס דאס ערסטע וואָרט פאן זיינעם פארהאבען שפראך, ווארדען דיא דאמען שטילל.

נור עדויא פינג אן צו קלאגען. לאיש אבער בליקטע גאנין פריידיג איבערראשט אויף אונד זאה איה, אלס אב ער דעם פריינד אם ליעבסטען גלייך אין דירעקטעם „איזענבאהנבילעטט" נאך איינער איינעם אינגער-אפריקאנישען דארפע געלאזט העטטע.

אונד ניעמאנד העטטע זאגען קאננען, וואס דען ארצט וויט דעם ערשיינען דעם לאיש אין קאראשי'ס הויזע אם שווערסטען בעדריקטע. עס גינג אן דען געזעלליגען אבענדען, אן דענען אויך איינע פערוואנדטע דעם קאראשי-הויזעס טהיילצונעהמען בעגאנגען, נון ענטשידען לעבהאפטער צו: עס ווארדע געלאכט, געשטריטטען, געזונגען, קלאוויער געשפיעלט, וואהל אויך איינמאל איין גאנין קליין ביסכען געטאנצט. מאן בליעב זא לענגער בייא איינאנדער אונד מאכטע, אהנע עס צו וואללען, אן דיא גאסטפריינדשאפט דער ווירטהע עטוואס גראסערע אנשפריכע.

פרויא פאן קאראשי ערמונטערטע דיא יונגע וועלט אין אללעם, קאם איהרען הויספפליכטען פינקטליך נאך, אבער הייניך'ס געשערפטעס אויגע קאננטע עס ניכט איבערזעהען, דאס איהר דעם פראהליכען טרייבענס צו פיעל ווארדע, דאס זיא איהר ליידען אפט נור מיט מיהע פאר דער געזעללשאפט פערבארג. ניעמאנד אויסער איהם קאננטע דיא געפאהר, אין וועלכער דיא פרויא טעגליך שוועבטע; זיינע וואהרנונג, דיא איהם איבערדיעס קיים געשטאטטעט וואר, העטטע וועניג געהאלפען, אונד דענגאך פיהלטע זיך הייניך פאן יעדעם לייזע שמערצליכען צוקען דעם פיינען געזיכטס וויא אין שולדיגער געטראפפען אונד בעמיהטע זיך, דער פערערטען פרויא דורך שטילל פערבארגענע ריקזיכטען אים קליינען מאנכען דיענסט צו ערוויזען.

פרויא פאן קאראשי דאנקטע נור דורך אנגאהמע זיינער דיענסטע: זיא העטטע קיים פאן איינעם אנדערען נאסטע געדולדעט, דאס ער פיר זיא אויף דיא „עלעקטרישע קליננעל" געדריקט, פיר זיא איינען שטוהל געריקט אונד אים ריקווינס אויף זיא באלד איין פענסטער, באלד איינע טהיר געשלאססען העטטע. אב איך מאנכמאל אויף דען הייםליכען קאמפף אכטעטע, דען הייניך זא גערנע דען אפפערמוטה איהרער מוטטער בענאגנען? זיא מוסטע דאך וואהל, דען מעהר אלס איינמאל וואר הייניך עבען ערסט דורך דען זארגענדען בליק דער טאכטער דאראויף אויפמערקזאם געמאכט ווארדען, דאס פרויא פאן קאראשי דער רוהע אדער איינער קליינען הילפעליסטונג בעדורפטע. אונד זא ווהטען דיא שאנען איינען וויא מיט איינער זאָרגענפאללען פראגע, דיא ניכט לויט צו ווערדען וואגטע, אין דען זיינען. הייניך אנטוואָרטעטע ניכט, וועדער דורך בליקע, נאך דורך ווארטע.

הערר פאן קאראשי וואר יעטצט איין פאסט טעגליכער גאסט אין זיינעם הויזע. זיינע פרויא צייגטע יעדעסמאל גאנין אונפערקליך צוזאממען, ווענן ער אין געזעללשאפט ערקלערטע, דאס דער ליידענדע צושטאנד זיינער ליעבען קליינען פרויא איהן צווינגע, דיא פריינדע „אים קלובי" צו פערנאכלעססיגען. אין דער טהאט אבער האטטע עס ניכט דען אנשיין, אלס אב דער שאנע קאראשי נור זיינער קראנקען פרויא וועגען צו הויזע זייא. אין אייפערזיכטיגער בעאבאכטער קאננטע אן גאנין אנשיינבארען אייסערונגען בעמערקען, דאס עס איהם אונבעהאגליך וואר אין דער נעהע זיינער ליידענדען אונד אין דער קראנקהייט ראיש אלטערנדען גאטטין.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

אונד פֿערזאהע זײַן אמט מיט גראָסער געװיססענהאַפֿטיגקײַט. נאָך אם אבענד פֿאָר זײַנעם טאָדע פֿינגירטע ער אין דער סינאגאָגע אלס פֿאָרבעטער. — זײַן הױפּט-װאונש װאר אימער: קײַן „גנאדען-בראָד" עססען צו מיססען, דאס הײַסט: דאס ער זיך ביז צו זײַנעם טאָדע דאס טעגליכע בראָד דורך א ר ב י י ט פֿערדיענען קאָננע, אונד דיא געמײַנדע איהן װעגען דיענסט-אונפֿעהיגקײַט ניכט פּענזיאָנירען מיססע. דיעזער שאָנע װאונש דעם עהרװירדיגען גרײַזעס גינג דענן אויך אין ערפֿיללונג, דא סאמועל אפּעלבוים װירקליך ביז צו ענדע זײַנעם לעבענס ארבײַטס- אונד דיענסט-פֿעהיג בליעב. יא ער בעזאס זאָגאר אײַנע שאָנע, העלל-קלינגענדע שטימע, דיא טראָטץ זײַנעם האָהען אלטערס דורכאויס קײַנע אבנאהמע צײַגטע. דאס איזט געװיס אײַנע גראָסע „זכיה", אונד פֿערדיענט דער פֿערדיענסטפֿאָללע פֿערשטאָרבענע, דאס זײַן אנדענקען נאָך לאנגע אײַן געזעגנעטעס בלײַבע!

* (איבער „פֿינגעטלענשענג".) װעלכעס נאָך אימער „אָהנע קיציאָן" ערשײַנט, מעלדעט דער „פּעסטער ללאָיד" פֿאָלגענדעס: „אויף גרונד אײַנעס מיניסטעריאל-ערלאססעס האט דער הױפּטשטעדטישע מאגיסטראט בעשלאָססען, דאס װײַטערערשײַנען דעס „פֿינגעטלענשענג" אויך מיט אנװענדונג פֿאָן געװאלט צו פֿערהינדערן. אויך דאס פֿאָסטאמט ערהיעלט דיא װײַזונג, דיא בלעטטער דעס „פֿינגעטלענשענג" ניכט װײַטער צו פֿערזענדען. דיעזער בעשײַד דעס מאגיסטראטס װאורדע דעם הערױסגעבער אונד רעדאקטער, יוליאוס װערהאָװאי, אם 14-טען דיעזעס, אבענדס 7 אוהר, פֿאָם מאגיסטראטס-ראטה האָרװאטה פֿערקינדעט. װערהאָװאי ערקלערטע, געגען דען בעשײַד צו פּראָטעסטירען אונד איבערגאב אויך זאָפֿאָרט אײַנען שריפֿטליכען ר ע ק ו ר ז. מאגיסטראטס-ראטה האָרװאט אבער גאב קונד, אונבעקיממערט אים דען פּראָטעסט, דאס יעדע איבערטרעטונג אונד אומגעהונג דעם פֿערבאָטעס אויף דאס שטרענגסטע געאהנדעט װירדע. גלײַכצײַטיג װאורדען פֿערפֿינגען געטראָפֿפֿען, אום דיא דרוקלעגונג דעס בלאטטעס צו פֿערהינדערן. צו דיעזעם צװעקע זאָללטע אין פּאָליצײַ-קאָממיססער זיך דיא גאנצע נאכט איבער אין דער בוכדרוקערײַא אױפֿהאלטען; דיא בעצירקס-שטאדטהױפּטמאננשאַפֿטען האטטען דען אױפֿטראג, דיא מאָרגען פֿריה עטװא אין דען „לאָקאל-פֿערשלײַס" (טראפֿיקען) געלאנגענדען עקסעמפּלארע דעס בלאטטעס צו קאָנפֿיסצירען. איבערדיעס װאורדע דיא געזאממטע דיענסטפֿרײַע פּאָליצײַ-מאננשאַפֿט פֿאָרבערײַטעט, אום אים פֿאללע אײַנעס װידערשטאנדעס דער אײַנגרײַפֿענדען פּאָליצײַא שוטץ צו געװעהרען. — דיעזעס װאר דער שטאנד דער אנגעלעגענהײַט אבענדס אים 8 אוהר. דא טראט אונפֿערמוטהעט אײַנע איבעראשענדע װענדונג אײַן. מאגיסטראטס-ראטה האָרװאטה ערשיען אים האלב 9 אוהר אין דער רעדאקציאָן דעס „פֿינגעטלענשענג" אונד געבאָט דען דאהין בעאָרדערטען פּאָליצײַ-לײַטען, זיך װיעדער צו ענטפֿערנען אונד דעם אָבער-שטאדטהױפּטמאנן מיטצוטהײַלען, דאס פֿאָרלײַפֿיג יעדעס װײַטערע פֿערפֿאהרען אײַנגעשטעללט װערדע. דיא פּאָליצײַ-לײַטע ענטפֿערנטען זיך אין פֿאָלגע דעססען, אונד עס װאורדען דאס פּאָסטאמט אונד דיא שטאדטהױפּטמאננשאַפֿטען פֿאָן דיעזער פֿ ע ר ע נ ד ע ר ו נ ג נאָך אים לױפֿע דער נאכט פֿערשטענדיגט. איבער דיא „גרינדע" דער צוריקנאהמע דער אָבען געשילדערטען בעהאָרדליכען פֿערפֿינגען װירד אונס פֿאָלגענדעס מיטגעטהײַלט: מאגיסטראטס-ראטה האָרװאטה בעגאב זיך מיט דעם שריפֿטליכען רעקורזע װערהאָװאי'ס פֿאָן דעם רעדאקטיאָנסלאָקאל דעס „פֿינגעטלענשענג" דירעקט צו דעם בירגערמײַסטער קאממערמײַער, אים דיעזעם איבער זײַן פֿאָרגעהען, זאָװיא איבער דיא שריפֿטליכע אײַנגאבע װערהאָװאי'ס בעריכט צו ערשטאטטען. דער בירגערמײַסטער פֿערפֿיגטע זיך אויף דער שטעללע צו דעם מיניסטער דעס אינגערן קאָלאָמאן פֿאָן טיסאָ, װעלכער נאָך ענטגעגעננאהמע דעס בעריכטעס דעם בירגערמײַסטערס דען בעשײַד אויף „פֿאָרלײַפֿיגע אײַנשטעללונג דעס פֿערפֿאהרענס" ביז צור ערלעדיגונג דעס רעקורזעס פֿאָללטע. — „פֿינגעטלענשענג" װירד אלזאָ װעניגסטענס אײַניגע טאגע נאָך װײַטער ערשײַנען.

* (איבער דען פֿ ר י ע נ ג-מ א ר ד ע ר ש ע נ ק) װירד אים װיען נאכטרעגליך נאָך פֿאָלגענדעס בעריכטעט: „שענק איזט אײַן מאנן, דען מאן „שאָן" נעננען קאָנן. זײַנע אײַנגעדמענדען געזיכטסציגע, דיא זאָרגפֿאלט, דיא ער אויף זײַנע ערשײַנונג פֿערװענדעטע, זײַנע געפֿעלליגען, װעלטמענגישען מאניערען אונד דיא געבילדעטע אױסדרוקסװײַזע, דערען ער זיך בעדיענטע, לאססען עס בעגרײַפֿליך ערשײַנען, דאס ער אויף פֿרױען-הערצען א י נ ד ר ו ק מאכען קאָנטע. דיעזער אײַנדרוק מוס אין דען פֿאָרליעגענדען פֿעללען אומזאָ גראָססער אונד נאכהאלטיגער געװעזען זײַן, אלס שענק פֿאָרנעהמליך מיט אָלטערען מעדכען פֿערקעהרטע, דיא אָהנעהין אן דען מאנן איהרער װאהל קײַנע זאָנדערליכען אנפֿאָרדערונגען שטעללטען. אונד זאָ ערשײַנט עס נאטירליך, דאס זאָװאָהל טהערעזיא קעטטעל אלס ראָזא פֿערענצי אונד דיא קאָבין טימאל אימער פֿאָן דעם „נאָבלען אונד שאָנען מאנן" ערצעהלטען, דען זיא צום געליעבטען העטטען. יא, דאס מעדכען עמיליע האבסמאנן װאורדע זאָגאר אין דעם װאהנע בעשטערקט, שענק זײַא אײַן ג ר א ף אָדער פֿ י ר ס ט. — שענק װאר שטעטס עלעגאנט אונד נאָך דער נײַעסטען מאָדע געקלײַדעט. ער טראָגט געגענװערטיג בלאָס אײַנען זאָרגפֿעלטיג געפּפֿלעגטען שנורבארט, דער באקענבארט איזט ראזירט, דער שנורבארט איזט פֿאָן ראָטהליך-בלאָנדער פֿארבע. דאס קאָפּפֿהאאר, דאס דונקעלבראון איזט, טראָגט שענק אין דער מיטטע געשײַטעלט; אם פֿאָרדערען טהײַלע דעס שעדעלס מאכט זיך בערײַטס דער בעגינן אײַנער גלאַטצע בעמערקבאר. הוגאָ שענק איזט אם 11-טען פֿעברואר 1849 צו צ ע ך אין מעהרען (בעצירק פּראָסניטץ) געבאָרען אונד טראט אים יאהרע 1866 בײַא דעם 71-טען אינפֿאנטעריע-רעגימענטע אײַן, בײַא װעלכעם ער לענגערע צײַט דיענטע. ער איזט דער זאָהן דעס 1859 אין טעשען פֿערשטאָרבענען קריעגס-געריכטס-ראטהעס, װילהעלם ש ע נ ק. ער פֿערװײַלטע אים יאהרע 1874 אין לאָנדאָן, נאהם 1875 זײַנע ענטלאססונג אױס דעם עסטערײַכישען שטאאטס- אונד אױס דעם מיליטער-פֿערבאנדע אונד װאָללטע אנגעבליך נאָך פֿילאדעלפֿיא געהען, װאָ ער בײַא דען בוטען פֿיר דיא דאמאלס פּראָיעקטירטע װעלט-אױסשטעללונג פֿערװענדונג פֿינדען זאָללטע. אָב ער דאהין גינג, װײַס מאן ניכט. פֿאָן זײַנען ברידערן װארען צװײַא מיליטער-אַרצטע אונד אײַנער איזט געגענװערטיג האָהערער בעאמטער. הוגאָ שענק בעזיצט הײַטע אין פּראָסניטץ נאָך אײַניגע פֿערװאנדטע. ער איזט דעסהאלב זעהר בעקאנט, דא ער נאָך פֿאָר אײַניגען יאהרען זיך אין זײַנעם געבורטסאָרטע צװעך אײַן קױפֿמאננס-געשעפֿט אײַנריכטעטע, מיט װעלכעם ער אבער באלד אבװירטשאפֿטעטע. — נאכטרעגליך װאורדע אױסגעפֿאָרשט, דאס אים יאהרע 1873 אין אנגעבליכער אינשעניער, נאמענס הוגאָ שענק, אין סמיכאָװ אײַן געשעפֿט עטאבלירט האבע, אונד דאס דיעזער שענק, װעלכער אויך ניכט דאס גערינגסטע געשעפֿט מאכטע, נאָך אײַנעם פֿירטעל-יאהרע פֿאָן פּראג אבגערײַזט, אָהנע װיעדערצוקעהרען. — הוגאָ שענק װײַלטע אים יאהרע 1881 אין אָלמיטץ, װאָ ער דען פּאָסטען אלס דירעקטאָר אײַנער פּאפּפּען-פֿאבריק עבען ערהאלטען זאָללטע, אלס ער װעגען הײַראטהס-שװינדעלײַען פֿערהאפֿטעט װאורדע. — זײַן ברודער, קארל שענק, דער אים צװײַא יאהרע יינגער איזט אלס הוגאָ, איזט פֿאָן קלײַנערער שטאטור אונד האט עבענזאָ װיא הוגאָ אײַנען דונקעל-בראונען אינס ראָטהליכע שפּיעלענדען שנורר- אונד באקענבארט. ער טראָגט אײַנגלעזער אונד איזט זײַנעם אױסזעהען נאָך לונגען-לײַדענד. װעהרענד הוגאָ שענק פֿאָן געזונדהײַט אונד קראַפֿט שטראָצט אונד אײַן גוט-געפֿערבטעס געזיכט האט, שײַמערן אויף דען װאנגען קארל שענקס יענע פֿעררעטהערישען

פֿאָליעטאָן.

אונזערע צײַט.

(13-טע פֿאָרטזעטצונג.)

„װײַסט דוא נאָך, הײַנריך, (זאגטע לאָיש) װיא דאס הימליש שאָנע מעדכען װאר — דאָננערװעטטער, װיא הײַסט זיא נור גלײַך! — אונד דאנן דיא קלײַנע עזיא? װיא אָפֿט האבע איך פֿאָן דען שעלמישען אײַגען דעם קלײַנען שװעסטערכענס טרײַמען מיססען! װײַסט דוא פֿיעללײַכט, װאס דיא קלײַנע מאכע?"

הײַנריך שיטטע זיך, דען פֿרײַנד צום פֿערטרױטען אונאױסגעשפּראָכענער געפֿיהלע צו מאכען, אונד האטטע אין דער אנגסט, זיך דאָך צו פֿערראטהען, ניכט איבעל לוסט, דיא קאָראַשי'ס געראדעצו צו פֿערלײַגנען; אבער טײַשען קאָננטע ער דען פֿרײַנד דאָך ניכט. ער גאב צאָגערנד אונד מיט שלעכט געשפּיעלטער גלײַכגילטיגקײַט צו, הײַפֿיג אין דאס הױז צו קאָממען, אונד ערסט געסטערן אבענד דאגעװעזען צו זײַן.

„אונד דאס זאגסט דוא מיר ערסט יעטצט, דוא הינטערליסטיגער מענש? (זאגטע לאָיש) אונד בײַא קאָראַשי ביזט דוא אללײַן, אָהנע דאס געזעללשאַפֿט דא װאר, ביז צװײַא איהר מאָרגענס געבליעבען? שפּריך, זינדער, — איך װילל אללעס װיססען!"

הײַנריך זאגטע שנעלל, דאס ער פֿאָר דער הײַמקעהר נאָך אײַניגע שטונדען אים טהיערגארטען שפּאציערען געגאנגען, דיא נאכט זײַא זאָ שאָן געװעזען.

„הא! הא! הא! (ריעף לאָיש לאַכענד פֿאָר זיך הין) זאָ, זאָ! דיא נאכט װאר זאָ שאָן. נא, דא האבען דיא נאכטיגאללען אים טהיערגארטען זאָ שאָן געזונגען, אָדער האסט דוא אײַנמאל דאס נאכטלעבען דער פּפֿלאנצען שטודירען װאָללען? זאָ, זאָ! נא, אונד העטטעסט דוא מיר װײַטער נאָר ניכטס צו ערצעהלען? ניכט, װאס דיא נאכטיגאללען דיר פֿאָרגעזונגען האבען?"

„איך האבע ניכטס צו ערצעהלען!" זאגטע הײַנריך פֿאסט טרױריג.

„בעדענקע עס װאָהל, (ריעף לאָיש ערנסט) האסט דוא מיר ניכטס, גאר ניכטס צו ערצעהלען?"

הײַנריך ערגריף דיא האנד דעס לאָיש אונד זאגטע: „איך האבע קײַנע געהײַמניססע פֿאָר דיר; נור װאס מיר זעלבסט ניכט צום בעװוסטזײַן געקאָממען איזט, דאַרפֿסט דוא פֿאָן מיר ניכט פֿערלאנגען. הײַטע נאכט, עבען אלס דיא נאכטיגאללען זאנגען, גלױבטע איך אײַנע שטונדע לאנג, דיא װעלט װערע װיעדער אײַנמאל אום אײַנען ק א נ י ג רײַכער געװאָרדען, אונד ד ע ר קאָניג װערע א י ך! — אלס איך אבער אים טאגעסליכטע אױפֿװאכטע, דא פֿיעל מיר דיא קאָניגסקראָנע פֿאָם קאָפּפֿע אונד װאר ניכט װיעדער אױפֿצופֿינדען. איך פֿירכטע פֿאסט, זיא װאר אין געטשליכעס „טרױנגאלד". יא, העטטעסט דוא געסטערן אבענד, אלס איך דיך היער פֿאָרפֿאנד, דיא לאמפּע אױסלאָשען אונד אונס אים פֿינסטערן טרױליך פּלױדערן לאססען, דוא העטטעסט אם ענדע אירגענד עטװאס ערפֿאהרען. אבער בײַא ליכטע בעזעהען, האבע איך ניכטס צו ערצעהלען. שאדע! איך װערע זעלבסט נײַגיעריג, צו װיססען, װאס איך דיר נעמליך געשטאנדען העטטע."

זיא שפּראכען ניכטס װײַטער פֿאָן דען קאָראַשי'ס; הײַנריך גינג זײַנעם בעזוכע נאָך, אונד לאָיש פֿיהר אינס האָטעל, אים זײַנע ציװיל-קלײַדער מיט דער גלענצענדען הוזארען-אוניפֿאָרם צו פֿערטױשען אונד אלסבאלד דיא װיכטיגסטען בעזוכע צו מאכען. ער זאגטע צו דעם פֿרײַנדע, דען ער אם אבענד צו אײַנער שפּאציערפֿאהרט אבהאָלען װאָללטע, דאס ער זיך הײַטע נור בײַא זײַנען פֿאָרנעהמסטען מעלדען װערדע.

אלס ער זיך אבער אבענדס רעכט אונפּינקטליך אײַנפאנד, געשטאנד ער אנפֿאנגס קלײַנלױט, דאנן אימער לעבהאפֿטער, ער זײַא צופֿעללינ בײַא דען קאָראַשי'ס פֿאָרבײַגעקאָממען, האבע דיא קלײַנע עזיא אם פֿענסטער געזעהען אונד דער פֿערזוכונג ניכט װידערשטעהען קאָננען, הינויף צו געהען. מאן האבע איהן רעכט הערצליך אױפֿגענאָממען. דיא קלײַנע עזיא האבע גלײַך מיט איהם געצאנקט! דיא הימלישע מאטהילדע, דיא זאָ שטיללע, האבע איהן אימער צום דאבלײַבען אונד צום שפּרעכען אױפֿגעמונטערט; זיא העטטען פֿאסט אײַנע שטונדע מיט אײַנאנדער געפּלױדערט — איבער דאָקטאָר הײַנריך מאנדל, װיא איהם יעטצט אײַנפֿאללע, — דאנן זײַא דער שאָנע פּאפּא נאָך הױזע געקאָממען. דיא פֿרױא קאָממע איהם זעהר לײַדענד פֿאָר, אבער פּאפּא קאָראַשי זײַא אײַן פּרעכטיגער מענש, אימער יונג, אימער עלעגאנט, אימער האָפֿליך, דאס מוסטער אײַנעס שװיעגער-פֿאטערס.

דא װאר דאס װאָרט הערױס, אונד לאָיש ערשראק, אלס ער דען פֿרײַנד ערבלאססען זאה. דא אבער הײַנריך ניכטס אנטװאָרטעטע אונד נאָך אײַנער לאנגען פּױזע זיך מיהע גאב, גלײַכגילטיגעס איבער דען ערסטען בעסטען פֿאָראיבערגעהענדען צו זאגען, זאָ װאורדע אויך לאָיש טראָמטצ,